

PESED400 - Μαθησιακές Δυσκολίες στο Παιδιά του Δημοτικού Σχολείου

Τίτλος Μαθήματος	Μαθησιακές Δυσκολίες στο Παιδιά του Δημοτικού Σχολείου				
Κωδικός Μαθήματος	PESED400				
Τύπος μαθήματος	Υποχρεωτικό				
Επίπεδο	Πτυχίο				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	4 ^ο έτος/ εαρινό εξάμηνο				
Όνομα Διδάσκοντα	Δρ. Όλγα Λύρα				
ECTS	6	Διαλέξεις / εβδομάδα	1 (3 ώρες)	Εργαστήρια / εβδομάδα	-
Στόχοι Μαθήματος	<p>Προσφέρει μία εισαγωγή στις δυσκολίες στη μάθηση που προκύπτουν από την ύπαρξη ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών. Ξεκινώντας από μία εισαγωγή σε βασική ορολογία του τομέα της Ειδικής Εκπαίδευσης και μία συνοπτική αναφορά στη σύγχρονη νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας σε σχέση με την εκπαίδευση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, το μάθημα εστιάζεται στη μελέτη των κατηγοριών ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, δίνοντας έμφαση σε εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και διδακτικές στρατηγικές που αποσκοπούν στην αποτελεσματική διδασκαλία των μαθητών αυτών στο πλαίσιο του γενικού σχολείου.</p>				
Μαθησιακά Αποτελέσματα	<p>Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:</p> <p><i>Ενότητα 1: Εισαγωγή</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Γνωρίζουν βασική ορολογία του επιστημονικού τομέα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Γνωρίζουν τη βασική ορολογία των μαθησιακών δυσκολιών. Γνωρίζουν τη σύγχρονη Νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας (Ν.113(I)/1999) σε σχέση με την εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες (ΕΑ). Επεξηγούν τη διαδικασία διάγνωσης και αξιολόγησης ειδικών αναγκών. Ευαισθητοποιηθούν σε θέματα Ειδικής και Ενιαίας Εκπαίδευσης. <p><i>Ενότητα 2: Αισθητηριακά προβλήματα</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Γνωρίζουν παθήσεις του οπτικού και ακουστικού συστήματος που προκαλούν αισθητηριακά προβλήματα. Περιγράφουν τα γνωστικά, μαθησιακά και κοινωνικο-συναισθηματικά χαρακτηριστικά των παιδιών με αισθητηριακά προβλήματα και την επίδρασή τους στη μάθηση. 				

- Εφαρμόζουν αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις, περιβαλλοντικές προσαρμογές και μαθησιακές διευκολύνσεις για μαθητές με αισθητηριακά προβλήματα στο γενικό σχολείο.

Ενότητα 3: Κινητικά Προβλήματα

- Γνωρίζουν χαρακτηριστικά προβλήματα κινητικού συντονισμού, τις συνέπειες εγκεφαλικής παράλυσης και τα διάφορα είδη κινητικής αναπηρίας.
- Εντοπίζουν παιδιά με δυσκολίες στον κινητικό συντονισμό (πρώιμος εντοπισμός).
- Εφαρμόζουν αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις, περιβαλλοντικές προσαρμογές και μαθησιακές διευκολύνσεις για μαθητές με κινητικά προβλήματα στο γενικό σχολείο.

Ενότητα 4: Νοητική αναπηρία

- Ορίζουν τη νοητική αναπηρία και να περιγράφουν τις διαφορετικές κατηγορίες της.
- Γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας και την επίδρασή τους στη μάθηση.
- Ορίζουν το Σύνδρομο Ντάουν (Down Syndrom) και τα χαρακτηριστικά των παιδιών με Σύνδρομο Ντάουν.
- Εφαρμόζουν αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις, περιβαλλοντικές προσαρμογές και μαθησιακές διευκολύνσεις για μαθητές με νοητική αναπηρία στο γενικό σχολείο.

Ενότητα 5: Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)

- Γνωρίζουν τον ορισμό και τα χαρακτηριστικά των παιδιών με ΔΑΦ.
- Αναλύουν τις κατηγορίες διαταραχών αυτιστικού φάσματος και τα χαρακτηριστικά τους.
- Εφαρμόζουν αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις, περιβαλλοντικές προσαρμογές και μαθησιακές διευκολύνσεις για μαθητές με ΔΑΦ στο γενικό σχολείο.

Ενότητα 6: Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με/χωρίς

Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ)

- Γνωρίζουν τον ορισμό, τους τύπους και τα χαρακτηριστικά των παιδιών με ΔΕΠ-Υ.
- Εφαρμόζουν αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις, περιβαλλοντικές προσαρμογές και μαθησιακές διευκολύνσεις για μαθητές με ΔΕΠ-Υ στο γενικό σχολείο.

	<p><i>Ενότητα 7: Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία στην Ανάγνωση – Δυσλεξία</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζουν τον ορισμό, τα χαρακτηριστικά, τις κατηγορίες και τους τρόπους αξιολόγησης επιλεγμένων ειδικών μαθησιακών δυσκολιών. • Γνωρίζουν τον ορισμό και τα χαρακτηριστικά παιδιών με δυσλεξία, καθώς και σημεία πρώιμου εντοπισμού. • Εφαρμόζουν αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις και μαθησιακές διευκολύνσεις για μαθητές με δυσλεξία στη γενική τάξη. <p><i>Ενότητα 8: Προβλήματα Συμπεριφοράς</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζουν τον ορισμό και τα χαρακτηριστικά παιδιών με συναισθηματικές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς. • Εφαρμόζουν αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις, περιβαλλοντικές προσαρμογές και μαθησιακές διευκολύνσεις για μαθητές με συναισθηματικές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς στη γενική τάξη. <p><i>Ενότητα 9: Σύνοψη – προετοιμασία για την τελική γραπτή εξέταση του μαθήματος</i></p>		
Προαπαιτούμενα	Κανένα	Συναπαιτούμενα	Κανένα
Περιεχόμενο Μαθήματος	<p>ΜΕΡΟΣ Α: Ενότητα 1</p> <p><i>Εισαγωγή: Ορισμός Ειδικής Εκπαίδευσης και κυπριακή νομοθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στο μάθημα: Παρουσίαση διαγράμματος • Εισαγωγή σε: <ul style="list-style-type: none"> ○ Βασική ορολογία της Ειδικής Εκπαίδευσης ○ Μαθησιακές Δυσκολίες • Ειδική και Ενιαία Εκπαίδευση στην Κύπρο: • Ο Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος 113(I)/1999: <ul style="list-style-type: none"> ○ Δομές εκπαίδευσης ○ Διάγνωση και αξιολόγηση <p>ΜΕΡΟΣ Β : Ενότητες 2 – 8</p> <p><i>Ορισμοί, χαρακτηριστικά, δυσκολίες (μαθησιακές, πρακτικές, κοινωνικές) και στρατηγικές εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Αισθητηριακά προβλήματα: Προβλήματα όρασης και ακοής • Κινητικά προβλήματα 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Νοητική καθυστέρηση • Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) • Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με/χωρίς Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ) • Ειδική μαθησιακή δυσκολία στην ανάγνωση: Δυσλεξία • Συναισθηματικές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς <p>ΜΕΡΟΣ Γ: Ενότητα 9</p> <p><i>Ενότητα 9: Σύνοψη – προετοιμασία για την τελική γραπτή εξέταση του μαθήματος</i></p>
<p>Μεθοδολογία Διδασκαλίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις από τη διδάσκουσα (χρήση power point). • Συζήτηση σε ομάδες και στην ολομέλεια της τάξης στη βάση ερωτήσεων που τίθενται από τη διδάσκουσα ανά διδακτική εβδομάδα. • Ασκήσεις στην τάξη επάνω σε σενάρια που αφορούν στη διαφοροποίηση διδασκαλίας ή/και την εξατομικευμένη υποστήριξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην τάξη του γενικού σχολείου. • Εργασία στην τάξη για την παραγωγή εκπαιδευτικού γραπτού υλικού. • Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-learning του Πανεπιστημίου ως υποστηρικτικού διδακτικού μέσου στο μάθημα.
<p>Βιβλιογραφία</p>	<p><u>Βασική:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εγχειρίδιο Μαθήματος: Παρουσιάσεις διδάσκουσας (Δρ. Όλγα Λύρα) • Heward, W. (2011). <i>Παιδιά με ειδικές ανάγκες, μια εισαγωγή στην ειδική εκπαίδευση</i> (Επιμ. Α. Δαβάζογλου & Κ. Μ. Κόκκινος, μτφρ. Χ. Λυμπεροπούλου). Αθήνα: Τόπος (Πρωτότυπη έκδοση, 2009). • Πολυχρόνη, Φ. (2011). <i>Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες</i>. Αθήνα: Πεδίο. • Τζιβινίκου, Σ. (2015). <i>Μαθησιακές Δυσκολίες- Διδακτικές Παρεμβάσεις</i>. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών URL: www.kalippos.gr (σσ. 14-42). • Λιβανίου, Ε. (2005). <i>Μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς στην κανονική τάξη</i>. Αθήνα: Κέδρος. <p><u>Συμπληρωματική (αναφορές):</u></p> <p>1. Ελληνόγλωσση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ιωακείμωδη, Χ. & Γεωργούδης, Ι. (2004). <i>Μαθησιακές δυσκολίες. Δυσλεξία. Θεωρία και πράξη</i>. Εκδόσεις: Ιδιωτική Έκδοση. • Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2004). <i>Σύγχρονες ενταξιακές προσεγγίσεις</i>. Τόμος Β΄. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. • Κάκουρος, Ε. & Μανιαδάκη, Κ. (2000). <i>Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητα</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Παντελιάδου, Σ., & Αντωνίου, Φ. (2008). *Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες*. Βόλος: Εκδόσεις Γράφημα.
- Παντελιάδου, Σ. (2000). *Μαθησιακές δυσκολίες και εκπαιδευτική πράξη: Τι και γιατί*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπανικολάου, Ι. & Κουρέα, Λ. (2010). Εκπαιδευτική παρέμβαση δευτεροβάθμιας πρόληψης: Βελτιώνοντας την αναγνωστική ικανότητα παιδιών δημοτικού σχολείου. Στο Ν. Τσαγγαρίδου, Σ. Συμεωνίδου, Κ. Μαύρου, Ε. Φτιάκα, Λ. Κυριακίδη (Επιμ.), *Πρακτικά του 11^{ου} συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου - Διαχείριση εκπαιδευτικής αλλαγής: Έρευνα, πολιτική, πράξη* (σσ. 385- 395). Λευκωσία, Κύπρος: Παιδαγωγική Εταιρεία Κύπρου.
- Σκουντή Μ. & Αύφανη Ε. (2010). *Δυσλεξία στην πράξη. Εξειδικευμένες Ασκήσεις Εκμάθησης Δίψηφων Συμφώνων για Παιδιά με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες*. Ηράκλειο: Εκδόσεις Δοκιμάκης.
- Σούλης, Σ.Γ. (2008). *Ένα Σχολείο για Όλους, από την έρευνα στην πράξη. Παιδαγωγική της Ένταξης*. Τόμος Β'. Αθήνα: Gutenberg.
- Στασινός, Δ. Π. (2013). *Η ειδική εκπαίδευση 2020. Για μία συμπεριληπτική ή ολική εκπαίδευση στο νέο ψηφιακό σχολείο με ψηφιακούς πρωταθλητές*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Φτιάκα, Ε. (2007). Κεφάλαιο 3: Από που ερχόμαστε και που πάμε; Κυπριακή πολιτεία και ειδική εκπαίδευση. Στο Ε. Φτιάκα (Επιμ.), *Ειδική και ενιαία εκπαίδευση στην Κύπρο* (σσ. 51-75). Λευκωσία: Ταξιδευτής.
- Χρηστάκης, Κ. (2011). *Η εκπαίδευση των παιδιών με δυσκολίες. Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή*. Τόμος Α'. Αθήνα: Διάδραση.

2. Ξενόγλωσση:

- Kossyvaki, L., & Papoudi, D. (2016). A review of play interventions for children with autism at school. *International Journal of Disability, Development and Education*, 63(1), 45-63.
- Nowicki, E. A., & Brown, J. D. (2013). "A Kid Way": Strategies for Including Classmates With Learning or Intellectual Disabilities. *Intellectual and developmental disabilities*, 51(4), 253-262.
- Patton, B., Jolivet, K., & Ramsey, M. (2006). Students with emotional and behavioral disorders can manage their own behavior. *Teaching Exceptional Children*, 39(2), 14-21.
- Symeonidou, S. & Phtiaka, H. (2009). Using teachers' prior knowledge, attitudes and beliefs to develop in-service teacher education courses for inclusion, *Teaching and Teacher Education*, 25, 543-550.
- Takala, M., & Sume, H. (2018). Hearing-impaired pupils in mainstream education in Finland: Teachers' experiences of inclusion and support. *European Journal of Special Needs Education*, 33(1), 134-147.

Διαδικτυακές πηγές:

- Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Γονέων Παιδιών με Δυσλεξία και Μαθησιακές Δυσκολίες - <http://www.dyslexia-goneis.gr>

	<ul style="list-style-type: none"> • Πανελλήνιο Σωματείο Ατόμων με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) - http://www.adhdhellas.org • Εθνικό Ίδρυμα Κωφών - https://www.idrimakofon.gr • Κέντρο Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας - http://www.keng.gr • Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών - http://www.eoty.gr/ • Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (χ.χ.): Εκπαιδευτικά Θέματα του Τμήματος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. URL: http://www.pi-schools.gr/special_education_new/index_gr.htm • International Dyslexia Association - http://www.interdys.org/index.jsp • Council for Learning Disabilities - http://www.cldinternational.org • Learning Disabilities Association - http://ldaamerica.org/ • PBS Learning Disabilities - http://www.pbs.org/wgbh/misunderstoodminds/ • LD Online - http://www.ldonline.org/ • Reading Rockets - http://www.readingrockets.org • Positive Behavior Interventions and Supports (PBIS) - http://www.pbis.org
Αξιολόγηση	<p>Ποσοτώσεις Αξιολόγησης:</p> <p>Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται συνεχής αξιολόγηση, η οποία αποτυπώνεται στα εξής:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) Συμμετοχή στις ομαδικές δραστηριότητες και συζητήσεις στην τάξη: 5% 5) Εργασίες: <ol style="list-style-type: none"> iv. E.1: 5% v. E.2: 10% vi. E.3: 20% 6) Τελική γραπτή εξέταση: 60% <p>Εργασίες:</p> <p>E. 1: <i>Ανάλυση Νομοθεσίας Κυπριακής Δημοκρατίας για την Ειδική Αγωγή:</i> Απαιτείται μελέτη του κειμένου της νομοθεσίας (Ν.113(Ι)/99) και σύνοψη επιλεγμένων διαστάσεων της αναφορικά με τις διαδικασίες διάγνωσης και αξιολόγησης ΕΑ, καθώς και τις υπάρχουσες δομές εκπαίδευσης για μαθητές με ΕΑ. Εργασία έκτασης 1000 λέξεων σε ομάδα (2 φοιτητών).</p> <p>E. 2: <i>Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού για την ενημέρωση της σχολικής κοινότητας γύρω από μία κατηγορία ΕΑ:</i> Οι φοιτητές καλούνται να αναπτύξουν εκπαιδευτικό υλικό σε μορφή φυλλαδίου, με στόχο την ενημέρωση για τη φύση και τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένης κατηγορίας ΕΑ σε απλή, κατανοητή και συνοπτική γλώσσα, και επιπλέον με χρήση εικόνων, παραδειγμάτων, καθώς και διαδικτυακούς συνδέσμους με ενημερωτικό υλικό. Εργασία έκτασης 500 λέξεων σε ομάδα (2 φοιτητών).</p> <p>E. 3: <i>Φοίτηση παιδιού με Ε.Α. στην τάξη του γενικού σχολείου:</i> Περιγραφή του προφίλ μαθητή/τριας με διάγνωση συγκεκριμένης κατηγορίας ΕΑ και σχεδιασμός:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1) εκπαιδευτικής δραστηριότητας (είτε για το μάθημα της γλώσσας είτε για το μάθημα των μαθηματικών) για αποτελεσματική εξατομικευμένη υποστήριξη και 2) εκπαιδευτικής δραστηριότητας με στόχο την ενίσχυση της αποδοχής του από τους/τις συμμαθητές/τριες του/της στο πλαίσιο της τάξης του γενικού σχολείου. <p>Ατομική εργασία έκτασης 2000 λέξεων.</p>
Γλώσσα	Ελληνική